

Кулаков Юрій Миколайович, викладач кафедри «Трактори і автомобілі» Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

ЕКСПЛУАТАЦІЯ ДВИГУНА ВЗИМКУ

Прогрів при пуску

Якщо одна із спроб пуску завершилася успіхом — двигун запрацював, потрібно на слух контролювати його роботу і підтримувати мінімальну частоту обертання його колінчастого валу, при якій він працюватиме стабільно.

При занадто малих обертах двигун працюватиме нестійко, можливі перебої в роботі і зупинка. Великі оберти теж небезпечні, але з іншої причини. Після попередньої роботи двигуна гаряче масло стекло в піддон, а значить після пуску холодного двигуна умови мащення стануть нормальними не відразу, масляний туман, який змашує циліндри і поршні, утворюється дуже нескоро. Дослідженнями встановлено, що холодний двигун зношується інтенсивніше, ніж гарячий, і великі оберти для нього досить небезпечні.

Коли ж можна починати рух? Рекомендації зустрічаються всілякі, тому обмежимося описом декількох варіантів з наданням водієві права вибору.

Прогрівання на місці. Якщо прогріти двигун до робочої температури і потім починати рух, то на прогрівання піде багато часу, буде витрачена більша кількість палива, в атмосферу буде викинуто більше отруйних речовин, але знос двигуна в даному випадку буде найменшим. Рух можна відразу починати на середній і потім високій швидкості.

Прогрівши в русі. Якщо починати рух, не прогріваючи двигун, то втрати часу будуть мінімальні, витрата палива хоч і буде великою, але в порівнянні з першим варіантом може виявитися меншою. Під навантаженням двигун прогріється швидше, але і знос його буде більший, особливо якщо двигун працюватиме на високих обертах. Цей спосіб можна вважати за прийнятний, якщо водій послідує або якщо відразу після початку руху дорога буде рівною і горизонтальною (або з ухилом) та якщо не буде перехрестів і хоч би 1-1,5 км. можна проїхати без зупинки і перемикання передач.

Часткове прогрівання. Прогрівання двигуна до середньої температури $+ (30...40)^\circ\text{C}$ дає і середні результати. Тривалість прогрівання не так велика, як в першому випадку, і знос не так великий, як в другому. Двигун працює стійкіше, ніж холодний, і витрата палива помірна.

Для кожного випадку хороший свій спосіб прогрівання двигуна. Якщо водій нікуди не поспішає, він використовує перший спосіб. Якщо немає зайвого часу, але складні умови руху, скористається частковим прогріванням.

Підтримання оптимальної температури під час роботи
Під час роботи двигуна слід контролювати його температурний режим і не допускати переохолодження. Справа в тому, що двигун працює економічно і має задану потужність та ресурс тільки при певному тепловому режимі. Оптимальним температурним режимом двигуна є такий, при якому температура охолодної рідини в головці блоку циліндрів знаходиться в межах $80 - 97^\circ\text{C}$. При цьому температура двигуна не повинна значно відхилятися від вказаної навіть при зміні зовнішнього навантаження (а, відповідно, кількості спалюваного палива) та температури навколишнього повітря.

Якщо двигун переохолоджений, то збільшуються втрати теплоти у процесі перетворення її в механічну енергію, що призводить до збільшення витрати палива. Крім того, паливо погано випаровується, важко займається і не повністю згоряє, що знижує потужність і економічність двигуна, а велике утворення нагару при неповному згорянні може привести до залягання поршневих кілець і зависання клапанів.

Спрацювання у переохолодженому двигуні також збільшується, оскільки погіршується мащення деталей і збільшуються втрати енергії на подолання тертя, в циліндрах відбувається конденсація продуктів згоряння, а вони, перебуваючи в рідкому стані, спричиняють значну корозію циліндрів, поршнів і поршневих кілець. Все це знов-таки призводить до зниження потужності й економічності двигуна та до швидкого його спрацювання.

Крім того, в дизелях через затримку самозапалювання підвищується «жорсткість роботи» двигуна. Це пояснюється тим, що паливо загоряється не на початку впорскування, як належить, а з деякою затримкою. При цьому спалахує значний його об'єм, що призводить до надто швидкого наростання тиску в циліндрах. Внаслідок цього при «холодному» пуску навіть у повністю справного двигуна на слух чути стукіт в його циліндрах. Робота двигуна на такому режимі значно зменшує його ресурс.

В карбюраторних і інжекторних двигунах пари бензину, конденсуючись на стінках циліндрів, змивають масло і розріджують його.

Виконуйте основні правила підбору моторного масла, «холодного» пуску та експлуатації двигуна взимку і він віддячить Вам надійним пуском при морозній погоді та заданим безаварійним ресурсом роботи. ■

ОБІДНЯ ПЕРЕРВА

Заходить теща в вітальню з віником. Зять сидить на дивані і читає газету, дивиться на тещу і питає: «Мамо, Ви підмітати чи летите кудись?»

Маленький Вітя зрозумів, що мама його обманує, коли в третьому кіндер-сюрпризі поспіль йому попався жовток і білок.

Мужик приходив скаржитися адміністраторові магазину:

- Ви чого народ одурюєте?

- А що таке?

- У вас написано на пачці прального порошку, що в ній 100 грам безкоштовно. Відкриваю, а там тільки порошок!

Якось у Пінокію зламалася нога. Тато Карло прилаштував замість ноги колесо. І пішло поїхало...

- Привіт. Вільний у вихідні?

- Ні, я буду зайнятий.

- Чим?

- Поїду на грядкофітнес.

Два кума поїхали на природу відпочити. Вечір, сидять біля вогнища. Все чудово, єдина проблема - комарі, яких просто величезна кількість. Вже набридли ті комахи, загасили вони багаття, щоб комарі на світло не летіли, і заїздили у палатку. Полягали спати.

Через деякий час один прокидається. Ще зовсім сонний визирає з намету, а на вулиці світлячки літають. Переяканий залазить назад в намет і пошепки говорить:

- Куме, вставайте! Там комарі з ліхтариками повернулися! Нас шукають!...

Справжній мужик не падає. Він атакує підлогу.

Приходить Вовочка в школу з великою кулею на лобі, вчителька його запитує:

- Вовочко, де ти таку кулю посадив?

- Та... це бджола.

- А що ж ти її не змахнув?

- Не встиг: батько її лопатою вбив.

- Хто у вас в домі хазяїн: ти чи дружина?

- Звісно, я!

- А чого ж ти, коли вип'єш, спиш під диваном?

- Бо хазяїн: де хочу, там і сплю!

Китайські гопніки лускають рис.

Одна дівчина приходила влаштовуватися на роботу секретаркою і каже:

- Я друкую тисячі двісті ударів в хвилину. Всі охнули, а вона додала: «Правда, повна дурниця виходить!»

При сильному переяку у жінок атрофуються невелика частина мозку, що відповідає за все.

Тому я не люблю вихідні. Тільки настроїлася посидіти біля каміна з чашкою кави в кіслі-гойдаці...

І тут БАЦ.

З'ясується, що в тебе немає ні каміна, ні кави, ані кіслі-гойдачки.

Здавалося б, навіть вбивцю вбивати вбивцю вбивці?!... Але Донцову вже було не зупинити.

Повільний танець на дискотеці:
Дівчина, Ви танцюєте?!

- Ні!

- Чудово, допоможіть машини штовхнути.

- А давай палити кинемо?

- Навіщо?

- Ну як, це ж економія яка за місяць!

- Давай тоді й пити кинемо.

- От навіщо тобі стільки грошей?

Начальник помічає, що його співробітник, солов'як, спокійний чоловік, раптом почав носити серезку у вусі.

Вирішив спитати його:

- Нові течії не залишають байдужими навіть старих зубрів?

- Ви про серезку? Не звертайте уваги. Доводиться інколи «викинути».

- І давно це з вами?

- Та з тих пір як дружина знайшла що серезку у нас в ліжку.

Найсильніший галюциноген у природі — тестостерон. Перед тобою звичайна стерва, а бачиш — добру та ніжну істоту...